Financieel verslag van het Bestuur en Jaarrekening 2018

N V V E - Postbus 75331 - 1070 AH Amsterdam

Inhoudsopgave

1 Financieel verslag van het bestuur ..... - 3 -
1.1 Algemeen ..... - 3 -
1.2 Doelstelling ..... - 3 -
1.3 Resultaat ..... - 3 -
1.4 Toekomstig financieel beleid ..... - 4 -
1.5 Samenstelling Bestuur en Directie ..... - 5 -
1.6 Functies leden raad van toezicht ..... - 6 -
1.7 Vaststelling ..... - 7 -
2 Jaarrekening ..... - 8 -
2.1 Balans per 31 december 2018 ..... - 8 -
2.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling ..... - 10 -
1 2.3.1 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening ..... - 10 -
2 2.3.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva ..... - 10 -
3 2.3.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat ..... - 11 -
2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2018 ..... - 12 -
4 2.4.1 Immateriële Vaste Activa ..... - 12 -
5 2.4.3 Materiële Vaste Activa ..... - 13 -
6 2.4.4 Vlottende activa ..... - 13 -
7 2.4.5 Eigen Vermogen ..... - 14 -
8 2.4.5 Kortlopende schulden ..... - 16 -
2.5 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen ..... - 17 -
9 2.5.1 Gebeurtenissen na balansdatum ..... - 17 -
10 2.5.2 Resultaatbestemming ..... - 18 -
2.6 Werknemers en vrijwillige medewerkers ..... - 18 -
2.7 Toelichting op de resultatenrekening over 2018 ..... - 18 -
11 2.7.1 Baten ..... - 18 -
12 2.7.2 Lasten ..... - 19 -
3 Overige gegevens ..... - 21 -
3.1. Statutaire bepaling omtrent resultaatbestemming ..... - 21 -
3.2. Controle verklaring van de accountant ..... - 22 -
4 Bijlagen ..... - 23 -
4.1 Bijlage Meerjarenoverzicht ..... - 23 -

1 Financieel verslag van het bestuur

1.1 Algemeen

De jaarrekening 2018 is samengesteld door het bureau van de NVVE, de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde, onder verantwoordelijkheid van het bestuur.

De controle van de jaarrekening is verricht door BDO Audit & Assurances BV te Amstelveen en de controleverklaring is opgenomen in hoofdstuk 3.2.

1.2 Doelstelling

1. De vereniging heeft ten doel:
   a. Het bevorderen van een zo breed mogelijke toepassing en maatschappelijke acceptatie van de bestaande wettelijke mogelijkheden van een vrijwillig levenseinde;
   b. Het bevorderen van de maatschappelijke aanvaarding en de juridische regeling van een vrijwillig levenseinde in situaties die niet onder de bestaande wettelijke mogelijkheden vallen;
   c. Het streven naar de erkenning van de keuze voor een vrijwillig levenseinde en de hulp daarbij als een mensenrecht, alles in de ruimste zin van het woord.
2. De vereniging tracht haar doel te bereiken door:
   a. het uitdragen van het gedachtegoed van de vereniging zoals dit aansluit bij bovengemelde doelstelling;
   b. het geven van voorlichting, het doen van onderzoek en het uitvoeren van opiniepeilingen;
   c. het uitgeven van wilsverklaringen alsmede het bevorderen van het gebruik daarvan,
   d. alsmede zodra en voor zover dat de vereniging wettelijk is toegestaan of zal zijn toegestaan: het bieden van informatie, steun en hulp bij beëindiging van leven en de vraagstukken die daardoor worden opgeroepen, door aan de vereniging verbonden werknemers en/of vrijwilligers;
   e. het uitgeven van studies en publicaties;
   f. het actief behartigen van de belangen van de vereniging door het nadrukkelijk onder de aandacht brengen daarvan bij de daarvoor in aanmerking komende organisaties;
   g. het geven van juridisch advies;
   h. het bewerkstelligen en onderhouden van internationale contacten, alsook door middel van andere wettige middelen.

1.3 Resultaat

De totale baten komen hoger uit dan begroot. De lagere contributie ontvangsten zijn te verklaren door het ledenverloop. Daarnaast wordt, conform de richtlijnen van de jaarverslaggeving, de dotatie van de voorziening dubieuze debiteuren voortaan in de kosten verantwoord en niet bij contributies. De opbrengst aan wilsverklaringen is met ruim 25% toegenomen. Afgelopen jaar ontvingen we een aanzienlijke bate omdat we mede erfgenaam waren in een grote nalatenschap. Door lagere rente inkomsten komen de overige baten per saldo lager uit.
De totale lasten komen hoger uit dan begroot. De kosten voor communicatie en de Relevant vallen lager uit. De kosten stijging vindt met name plaats bij de bureau-, verenigings- en personele kosten. Dit wordt toegelicht bij 2.7.2. De exploitatie over 2018 wordt afgesloten met een tekort van € 85.000. Het bestuur stelt voor dit resultaat te verwerken in het Eigen Vermogen dat bestaat uit de onderdelen Continuïteitsreserve, Bestemmingsreserves en Algemene reserve. De laatste post is vrij besteedbaar binnen de doelstelling van de vereniging. Op de eindbalans in de jaarrekening is deze keuze verwerkt.

Samenvatting Staat van baten en lasten over 2018				
(x € 1.000)				
Baten	**Resultaat 2018**	**Begroting 2018**	**Resultaat 2017**	**Begroting 2019**
Ontvangsten van leden	3.047	3.080	3.116	3.032
Legaten en erfstellingen	858	300	350	300
Overige baten	264	275	244	220
Totaal baten	4.170	3.655	3.710	3.552
Lasten				
Communicatiekosten	427	562	135	690
Relevant	383	395	363	410
Dienstverlening leden	86	105	83	110
Inkoop wilsverklaringen	63	54	43	54
Inkoop penningen	0	0	71	0
Inkoop publicaties	0	0	3	0
Bureaukosten	623	575	553	606
Verenigingskosten	537	267	258	344
Overige activiteiten	0	0	236	0
Personeelskosten	2.021	1.961	2.006	1.928
Leerstoel en onderzoek (NVVE Fonds)	115	25	70	26
Totaal lasten	4.254	3.944	3.820	4.168
Saldo	-85	-289	-110	-616
Uit bestemmingsreserve	0	105		166
Resultaat	-85	-184	-110	-450
Bestemming resultaat				
Mutatie overige bestemmingsreserves	-173	-184	-589	-450
Mutatie bestemmingsreserve NVVE Fonds	89	0	522	0
Dotatie continuïteitsreserve	38	0	122	0
Onttrekking algemene reserve	-38	0	-165	0
	-85	-184	-110	-450

1.4 Toekomstig financieel beleid

We hebben uitgesproken er naar te streven de reguliere baten en reguliere lasten van de vereniging in evenwicht te brengen. In de ALV van december 2018 werd stilgestaan bij de ontwikkeling in de periode van 2013 tot en met 2018. Belangrijke constatering was dat de jaarlijkse exploitatie tekorten konden worden aangezuiverd met wat er per saldo aan erfstellingen en legaten werd ontvangen. We vinden dat echter te risicovol en het bestuur zal daarom met voorstellen komen die de reguliere baten positief zullen beïnvloeden. Dit betekent dat in 2019 een vrijwillige bijdrage aan leden zal worden gevraagd en er tevens wordt geïnvesteerd in activiteiten om de ledengroei te bevorderen. In de ALV van mei 2019 zullen voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd om de contributie met ingang van 2020 aan te passen. Het zijn maatregelen die ervoor zorgen dat de NVVE ook op langere termijn financieel gezond blijft.
Eind van het jaar zijn bij van Lanschot Bankiers en Triodos Bank spaarrekeningen geopend om het vermogen meer te spreiden. De administratie heeft veel tijd in beslag genomen, waardoor het niet meer is

gelukt om in 2018 nog bedragen op de rekeningen te storten. Dit zal in het eerste kwartaal van 2019 worden uitgevoerd. We hebben met BDO Accountants een nieuwe partij gevonden die vanaf boekjaar 2018 de jaarrekening zal controleren. Tevens hebben zij een interim controle uitgevoerd, waarbij gekeken is naar in- en externe ontwikkelingen en bevindingen bij de verschillende primaire processen. In de management letter worden aanbevelingen gedaan om mogelijk risico's te beheersen. Wij zullen onze bestaande procedures en werk-instructies hier op aanpassen.
In 2018 hebben we gekozen voor Microsoft Dynamics als CRM (Customer Relation Management) systeem. De ledenadministratie wordt daardoor afgescheiden van de financiële administratie. Een koppeling tussen beide systemen zorgt ervoor dat informatie kan worden uitgewisseld. In maart 2019 zal het in gebruik worden genomen.

Het bestuur signaleert op het punt van risicomanagement een drietal uitdagingen.

Hierboven staat het eerste risicovolle onderwerp reeds uiteengezet: de reguliere inkomsten in lijn brengen met de reguliere uitgaven.
De tweede uitdaging betreft het NVVE Fonds dat wordt gevoed vanuit legaten en erfstellingen. Per ultimo 2018 zijn voor de komende 5 jaar verplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van 600.000. Het saldo van de bestemmingsreserve is door toevoeging van het resultaat over 2018 voldoende afgedekt om aan de verplichtingen te voldoen. Er wordt vanaf 2019 publiciteit en ruchtbaarheid gegeven om de mogelijkheden van schenken expliciet onder de aandacht te brengen.
Tenslotte is reputatie- en imagoschade als gevolg van negatieve publiciteit een blijvend aandachtspunt.

1.5 Samenstelling Bestuur en Directie

De samenstelling is per einde 2018 als volgt:

Naam	Functie
Prof.mr. dr. M.J. Cohen	voorzitter bestuur vanaf 2-6-2018
Mr. B.L.M. Middeldorp	bestuurssecretaris
Drs. M.S. ten Doesschate	penningmeester
Prof. Dr. E.S. Houwaart	bestuurslid
Drs. Ph. E. Sutorius	bestuurslid
J.H. van der Geest	bestuurslid
Drs. A.G. Wolbert	directeur
D. Bosscher	adjunct-directeur vanaf 1-7-2018
Mr. Dr. M.F. Andriessen	voorzitter bestuur tot 2-6-2018
Drs. C.M.J.C. Pauw - van Doormalen	bestuurslid tot 2-6-2018
Drs. Chr. Leeuwe	bestuurslid tot 2-6-2018

Per 1 januari 2019 zullen de bestuursleden als Raad van Toezicht en de directie als Raad van Bestuur aantreden.

1.6 Functies leden raad van toezicht

Naam en functie	Overige functies
Job Cohen Voorzitter	Bijzonder hoogleraar Thorbeckeleerstoel Voorzitter Curatorium VNG Bestuurslid Domeinbestuur Sociale en Geesteswetenschappen NWO Mede-voorzitter OIM *Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu* Voorzitter VOICE *Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren* Voorzitter Cedris *Brancheorganisatie voor sociale werkgelegenheid* Voorzitter Raad van Toezicht Wageningen Universiteit Voorzitter Stichting voor Vluchteling-studenten UAF Voorzitter Raad van Toezicht Vfonds *Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg* Voorzitter Raad van Toezicht Openbare Bibliotheek Amsterdam Voorzitter Amsterdams 4-5 mei comité Vice-voorzitter Politie Onderwijs Raad *Voorzitter Commissie Kennis en Onderzoek* Voorzitter Adviescommissie Grondrechten Functie-uitoefening Ambtenaren Voorzitter Stichting Co-Ex *Denktank voor preventie van radicalisering* Voorzitter Bart Tromp Stichting Voorzitter Stichting Dr J.M. Den Uyl-lezing Voorzitter Stichting Cello Oeuvreprijs Voorzitter Bestuur Cappella Amsterdam Voorzitter Stichting MS Nederland
Barbara Middeldorp Lid	Advocaat (letselschade en gezondheidsrecht) BRAM Advocaten Lid Adviescommissie Sociale Begeleiding bij Amphia ziekenhuis
Maarten ten Doesschate Lid	Penningmeester Stichting Buytentwist
Eddy Houwaart Lid en voorzitter NVVE Fonds	Hoogleraar Medische Geschiedenis, Faculty Health, Medicine and Life Sciences, Universiteit Maastricht Secretaris Stichting Historia Medicinae Docent Netherlands School of Public Health, Utrecht Voorzitter college van curatoren voor de bijzondere Leerstoel kwaliteit van de laatste levensfase en van sterven, AMC Amsterdam
Flip Sutorius Lid	Huisarts in Hoed Overveen, Overveen SCEN arts Zuid-Kennemerland Lid Raad van Toezicht Stichting Levenseindekliniek
Jos van der Geest Lid	Consulent Adviescentrum NVVE Consulent telefonisch spreekuur NVVE

1.7 Vaststelling

Het bestuur stelt voor het resultaat 2018 ten laste van het Eigen Vermogen te brengen. In het overzicht in de jaarrekening zijn de mutaties en toevoegingen aan de afzonderlijke bestemmingsreserves binnen het Eigen Vermogen reeds verwerkt.

Deze jaarrekening 2018 is opgesteld door de vergadering van het bestuur op 15 maart 2019.
Zij wordt ter goedkeuring vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van 25 mei 2019 in Amersfoort.

Namens, Amsterdam, 2 april 2019

Prof.mr.dr.M.J.Cohen, voorzitter raad van toezicht .....

Drs. Ph.E. Sutorius, vice-voorzitter raad van toezicht .....

Drs. M.S. ten Doesschate, lid raad van toezicht .....

Prof.dr. E.S. Houwaart, lid raad van toezicht .....

Mr.B.L.M. Middeldorp, lid raad van toezicht .....

J.H.van der Geest, lid raad van toezicht .....

Drs. A.G Wolbert, voorzitter raad van bestuur .....

D.Bosscher, lid raad van bestuur .....

Het exemplaar van de jaarrekening met alle handtekeningen ligt op het bureau ter inzage.

2 Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2018

Na resultaat bestemming. (in Euro)

Activa			31-12-2018		31-12-2017
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA					
Software	Par 2.4		53.157		77.580
MATERIËLE VASTE ACTIVA					
Verbouwingen	Par 2.4	67.460		89.941	
Inventaris	Par 2.4	16.881		25.000	
Hardware	Par 2.4	2.211		3.649	
Materiële vaste activa			86.552		118.590
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen op leden	Par 2.4		15.667		22.175
Overige vorderingen	Par 2.4		132.888		50.863
Bankrekeningen	Par 2.4	175.010		105.359	
Spaarrekeningen	Par 2.4	3.998.212		4.214.086	
Liquide middelen			4.173.222		4.319.445
Totaal			**4.461.485**		**4.588.654**

Passiva			31-12-2018		31-12-2017
EIGEN VERMOGEN					
Continuïteitsreserve	Par 2.4	1.439.000		1.401.500	
Overige Bestemmingsreserves		*523.889*		*697.305*	
Bestemmingsreserve NVVE Fonds		*610.923*		*522.358*	
Totaal Bestemmingsreserves	Par 2.4	1.134.812		1.219.663	
Algemene reserve	Par 2.4	108.934		146.434	
Totaal Eigen Vermogen			2.682.747		2.767.597
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Vooruit ontvangen contributie	Par 2.4	1.401.099		1.382.610	
Crediteuren	Par 2.4	120.375		169.902	
Belastingen en sociale premies	Par 2.4	117.309		114.896	
Div. overlopende posten	Par 2.4	139.956		153.650	
			1.778.738		1.821.057
Totaal			**4.461.485**		**4.588.653**

2.2 Staat van baten en lasten over 2018

(in Euro)

Baten	Resultaat 2018	Begroting 2018	Resultaat 2017
Ontvangsten van leden			
Contributies	2.971.479	3.020.000	2.962.672
Wilsverklaringen	75.978	60.000	68.185
NR Penningen	0	0	85.370
	3.047.457	**3.080.000**	**3.116.227**
Overige baten			
Donaties en giften	222.704	220.000	214.293
Legaten en erfstellingen	857.685	300.000	350.269
Interest	6.640	20.000	14.311
Overige baten	35.095	35.012	15.007
	1.122.124	**575.012**	**593.880**
Totaal baten	**4.169.581**	**3.655.012**	**3.710.107**
Lasten			
Communicatiekosten	427.128	562.000	134.624
Relevant	383.336	395.000	363.451
Dienstverlening leden	85.772	105.000	82.855
Inkoop wilsverklaringen	62.641	53.996	42.715
Inkoop penningen	0	0	70.547
Inkoop publicaties	0	0	3316
Bureaukosten	622.724	575.000	552.582
Verenigingskosten	537.089	267.000	258.443
Overige activiteiten	0	0	235.660
Personeelskosten	2.020.929	1.961.000	2.006.346
Leerstoel en onderzoek (NVVE Fonds)	114.813	25.000	69.785
Totaal lasten	**4.254.431**	**3.943.996**	**3.820.324**
Saldo	**-84.850**	**-288.984**	**-110.218**
Resultaat	-84.850	-288.984	-110.218
Bestemming resultaat			
Mutatie overige bestemmingsreserves	-173.416	-105.000	-589.410
Mutatie bestemmingsreserve NVVE Fonds	88.565		522.358
Dotatie continuïteitsreserve	37.500		121.500
Onttrekking algemene reserve	-37.500	0	-164.666
	-84.850	-105.000	-110.218

2.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

2.3.1 ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De vereniging handelt onder de naam NVVE, Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde, gevestigd in Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Amsterdam onder nummer 40407122.
De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van de prijs van verkrijging of vervaardiging. Tenzij bij de grondslag voor een specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, met uitzondering van giften en legaten. Deze worden opgenomen in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum bekend zijn. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn 640 (Organisaties zonder winststreven) van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

2.3.2 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschafprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordelingen.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kasgelden en direct opeisbare tegoeden in rekening courant bij ING, ABN Amro, ASN (onderdeel van Volksbank NV, voorheen SNS Reaal) en de Rabobank.

Eigen Vermogen

Volgens artikel 19 lid 2 van de statuten zal bij ontbinding van de vereniging de bestemming van het batig saldo door de ledenvergadering worden bepaald. Deze bestemming dient in overeenstemming te zijn met het doel van de vereniging.

Het Eigen Vermogen van de vereniging bestaat uit de onderdelen: continuïteitsreserve, bestemmingsreserves, en algemene reserve.

Continuïteitsreserve

Dit is de buffer die bij een financieel gezonde organisatie aanwezig moet zijn om bij tegenslagen de uitgaven in geleidelijk tempo aan te passen.

De continuïteitsreserve is vastgelegd op 50% van de structurele jaarlasten van de begrote kosten van het jaar erop.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is het deel van het vermogen waar de vereniging een concrete bestemming aan heeft gegeven. Dit deel kan ingezet worden voor de benoemde activiteiten.

Bestemmingsreserve NVVE Fonds

In het NVVE Fonds komen bedragen die via legaten en erfstellingen aan de vereniging worden geschonken. Vanuit dit fonds worden wetenschappelijke onderzoeken gehonoreerd die betrekking hebben op het levenseinde. Het fonds heeft een eigen adviescommissie en reglement. Honorering van aanvragen genereert aandacht in de media door acties van Communicatie. Het fonds is ter bevordering van (wetenschappelijke) kennis rond bestaande praktijken, vormen van hulpverlening, beleving en perceptie van levenseinde en daarbij geleverde of ontbrekende steun, (sub)culturen en levenseinde. Dit alles opdat het publieke debat goed geïnformeerd kan plaatsvinden.

Algemene reserve

De algemene reserve is het restbedrag dat vrij besteedbaar is binnen de doelstellingen van de vereniging.

Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen contributie.

Deze post bestaat uit ontvangen contributie in het huidige boekjaar die betrekking heeft op het volgende boekjaar. De contributie wordt recht evenredig verdeeld over twaalf maanden vanaf het tijdstip van facturering.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De kortlopende schulden betreffen schulden met een looptijd korter dan 1 jaar.

Langlopende schulden

De vereniging heeft momenteel geen langlopende schulden.

2.3.3 GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de verkregen baten en de kosten en overige lasten over het jaar, gewaardeerd op nominale waarde.

Baten

Baten uit hoofde van contributies van leden en verstrekkingen en diensten aan leden worden in aanmerking genomen in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Giften en legaten worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang ervan betrouwbaar is vast te stellen. Dat is in vrijwel alle gevallen in het jaar waarin deze daadwerkelijk worden ontvangen (kasbasis). De rentebaten en overige inkomsten worden in aanmerking genomen in het boekjaar waar zij betrekking op hebben.

Lasten

Lasten die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra zij verschuldigd zijn dan wel voorzienbaar zijn.

Algemene lasten als personeelskosten en huisvesting worden alle vermeld onder de posten personeelskosten en bureaukosten. Onder de overige activiteiten worden de lasten vermeld die direct aan deze activiteiten zijn toe te kennen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële en immateriële vaste activa worden berekend als vaste percentages van de aanschafwaarde op basis van de verwachte economische levensduur: verbouwingen en inventaris vijf tot tien jaar, hardware en software en website drie jaar.

Belastingen

De vereniging is niet belastingplichtig over het resultaat. Met belastingen over het resultaat is daarom geen rekening gehouden.

De vereniging kent vanaf 2018 alleen nog de wilsverklaring die als activiteit onder de omzetbelasting valt. (daarvoor vielen de penningen ook onder dit belastingregime). Omdat in 2017 de uitgifte van penningen werd overgedragen aan de Patiëntenfederatie is na overleg met de Belastingdienst besloten om voortaan jaarlijks aangifte te doen. Over de baten wordt in het algemeen geen BTW in rekening gebracht en de BTW op ontvangen rekeningen wordt bij de betreffende kostensoort in aanmerking genomen.

De vereniging is ANBI-erkend (registratienummer 2946099) waardoor zij geen belasting betaalt over legaten. Voor de leden c.q. donateurs vormen giften een aftrekpost bij de inkomstenbelasting. Deze status vereist onder meer dat de vereniging minimaal 90% van de lasten binnen haar doelstelling besteedt. In de praktijk van de NVVE geldt dat voor vrijwel alle lasten.

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2018

2.4.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Bij software is de laatste factuur ontvangen (een bedrag van € 2.117) voor de website aanpassingen. Dit was in het kader van het vergroten van de gebruikersvriendelijkheid, het wijzigen van lidmaatschap gegevens en het aanvragen van online diensten.

Mutatie overzicht Immateriële vaste activa	**Software**
Stand per 1 januari 2018	
Aanschafwaarde	288.052
Cumulatieve afschrijvingen	-210.472
Boekwaarde begin 2018	**77.580**
Mutaties in 2018	
Aanschafwaarde begin	288.052
Buiten werking gesteld	0
Investeringen	2.117
Aanschafwaarde einde 2018	**290.169**
Cum afschrijvingen begin	210.472
Buiten werking gesteld	-635
Afschrijvingen	27.176
Cum afschrijvingen einde 2018	**237.012**

Stand per 31 dec 2018	
Aanschafwaarde	290.169
Cumulatieve afschrijvingen	-237.012
Boekwaarde einde 2018	**53.157**
Boekwaarde einde 2017	**77.580**
Afschrijvingspercentage	20 - 33%

2.4.3 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Afgelopen jaar werd op het bureau voor inventaris en hardware bijna € 4.000 uitgegeven. Dit betrof een aantal computerschermen, hoofdtelefoonsets, een tablet en ladeblokken.

Mutatie overzicht Materiële vaste activa	Verbouwing	Inventaris	Hardware	Totaal
Stand per 1 januari 2018				
Aanschafwaarde	158.384	152.880	68.103	379.367
Cumulatieve afschrijvingen	-68.443	-127.880	-64.454	-260.777
Boekwaarde begin 2018	89.941	25.000	3.649	**118.590**
Mutaties in 2018				
Aanschafwaarde begin	158.384	152.880	68.103	379.367
Buiten werking gesteld	0	0	0	0
Investeringen	0	2.234	1.676	3.910
Aanschafwaarde einde 2018	158.384	155.114	69.779	**383.277**
Cum afschrijvingen begin	68.443	127.880	64.454	260.777
Buiten werking gesteld	0	0	635	635
Afschrijvingen	22.482	10.353	2.479	35.314
Cum afschrijvingen einde 2018	90.924	138.233	67.568	**296.725**
Stand per 31 dec 2018				
Aanschafwaarde	158.384	155.114	69.779	383.277
Cumulatieve afschrijvingen	-90.924	-138.233	-67.568	-296.725
Boekwaarde einde 2018	**67.460**	**16.881**	**2.211**	**86.552**
Boekwaarde einde 2017	**89.941**	**25.000**	**3.649**	**118.590**
Afschrijvingspercentage	10 - 33%	10 - 20%	20 - 33%	

2.4.4 VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

Alle vorderingen hebben een looptijd van minder dan een jaar. Onder overige vorderingen zijn vooruitbetaalde huurkosten en voorraad drukwerk opgenomen.

Overige vorderingen	31-12-2018	31-12-2017
Rente spaarrekeningen	5.512	8.903
Teruggave BTW	4.599	1.354
Waarborgsom Post NL	10.055	10.055
Kooptegoed St Beeldende Kunst	6.718	6.718
Onderhoudscontracten	24.666	10.865
Vooruitbetaalde reiskosten	6.772	3.934
Vooruitbetaalde verzekering/abonnementen	15.742	9.035
Overige vorderingen	58.824	0
	132.888	**50.863**

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Bankrekeningen en kas		
ING rekening 1	76.989	51.563
ING rekening 2	56.180	8.038
ING rekening 3	5.074	8.523
ABN Amro	36.317	36.939
Rabobank	-10	33
Bureaukas	461	263
	175.010	**105.359**
Spaarrekeningen		
ING	738.368	957.485
ASN	1.539.341	1.536.740
Rabobank	684.036	683.394
ABN Amro 1	230.000	230.000
ABN Amro 2	806.467	806.467
	3.998.212	**4.214.086**

2.4.5 EIGEN VERMOGEN

Het vermogen van de vereniging wordt opgedeeld in de continuïteitsreserve, bestemmingsreserves en de algemene reserve. Het eigen vermogen is gedaald door het tekort over het boekjaar 2018.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve neemt dit jaar toe met 37.500 euro. We nemen vanuit de begroting van 2019 de structurele lasten (personeel en bureau- en verenigingskosten) en daarvan houden we 50% van dit totaal aan als reserve. Alle overige lasten hebben betrekking op activiteiten die worden verricht ten behoeve van alle leden en niet leden (communicatie, Relevant en de dienstverlening aan leden). Deze niet structurele kosten worden gedekt uit de post 'Vooruit ontvangen contributie'.

Algemene reserve

De algemene reserve is een bedrag dat vrij besteedbaar is binnen de doelstellingen van de vereniging.

Bestemmingsreserve

De totaalbedrag aan bestemmingsreserves per begin 2018 was € 1.219.663. In het overzicht op de volgende bladzijde staat het verloop van deze reserves en de beleidskeuzes over bestaande en nieuwe reserves. Dit deel van het Eigen Vermogen is beschikbaar voor activiteiten ten behoeve van de doelstellingen van de vereniging.

In kolom A staat de verdeling uit de jaarrekening 2017 en in kolom B de onttrekkingen van de reserves in het afgelopen boekjaar. In kolom C staan nieuwe bestemmingen die bij de vaststelling van deze jaarrekening hun beslag gekregen hebben.

	Mutaties reserves 2018	A	B	C	D
		1-1-2018	onttrekkingen 2018	dotaties 2018	31-12-2018
1	Procesfonds	68.080	-32.679	34.000	69.401
2	Project ICT	200.000	-90.904	-109.096	0
3	Uitwerking strategienota	32.492	-27.738	0	4.754
4	Extra werkplekken	28.000	0	0	28.000
5	Ledenparticipatie	38.733	0	0	38.733
6	Ledenwerving	150.000	-9.159	0	140.841
7	Buitenland	35.000	-7.132	0	27.868
8	Lustrum 2023	65.000	0	27.000	92.000
9	Levenseinde Academie	50.000	-5.804	0	44.196
10	Nieuwe dienstverlening	30.000	0	0	30.000
11	Communicatie/ICT	0	0	48.096	48.096
	Subtotaal overige bestemmingsreserves	697.305	-173.416	0	523.889
12	Bestemmingsreserve NVVE Fonds	522.358	-114.813	203.378	610.923
	Totaal bestemmingsreserve	1.219.663	-288.229	203.378	1.134.812
	Continuïteitsreserve	1.401.500		37.500	1.439.000
	Algemene reserve	146.434	0	-37.500	108.934
	Totaal Eigen Vermogen	**2.767.597**	**-288.229**	**203.378**	**2.682.747**

Toelichting bij het verloop van de overige bestemmingsreserves:

1. Proceskosten. In 2018 hebben we juridische ondersteuning verleend in de zaak-Heringa. Omdat nog onduidelijk is hoe het verdere verloop in deze zaak zal zijn, voegen we per einde 2018 € 34.000 toe aan proceskosten.
2. Project ICT. De kosten die zijn gemaakt in 2018 ten behoeve van het CRM-systeem betreffen de inrichtings- en migratiekosten en worden ten laste van deze reservering gebracht. Het saldo valt vrij.
3. Strategienota. Het gereserveerde bedrag is dit jaar grotendeels besteed aan een gezamenlijk project met de Levenseindekliniek. Dit heeft geresulteerd in bundel met de titel 'Mag ik gaan?' waarin patiënten van de kliniek worden gevolgd tijdens het proces van euthanasie bij dementie. De presentatie vond plaats tijdens Wereld Alzheimer Dag op 21 september 2018. Ons aandeel in de kosten was € 27.738.
4. Werkplekken. In 2019 zal op kantoor een aantal bureaus vervangen worden.
5. Ledenparticipatie bestemd voor ledenadviesraden en de activiteiten daarbij.
6. Ledenwerving. Voorafgaand aan een wervingscampagne heeft in 2018 eerst een imago-onderzoek plaatsgevonden. In de begroting 2019 is opgenomen dat zal worden geïnvesteerd in acties die de ledengroei bevorderen.
7. Buitenland. We hebben afgelopen jaar onze jaarlijkse steun verleend aan The World Federation of Right to Die Societies. Daarnaast is een verzoek gehonoreerd om de organisatie in Zuid-Afrika éénmalig te ondersteunen.
8. Lustrum 2023. Voor het 50-jarig bestaan begroten we een totaal bedrag van € 200.000 voor diverse activiteiten en evenementen. We reserveren daar jaarlijks voor.
9. Levenseinde Academie. Om onze ambitie als autoriteit op het gebied van vrijwillig levenseinde verder te versterken zijn afgelopen jaar voorbereidingen getroffen tot oprichting van de Levenseinde Academie.
10. Nieuwe dienstverlening: conform het jaarplan 2019 onderzoeken we of we onze dienstverlening kunnen uitbreiden met 'informatie en steun voor naasten en nabestaanden'.
11. In het jaarplan 2019 is rekening gehouden om de website aan te passen. Concreet zal hier eerst een plan van aanplak moeten worden opgesteld.

Toelichting bij het verloop van de bestemmingsreserve NVVE Fonds:

12. Eind 2018 werd de overeenkomst met het AMC voor de gedeeltelijke financiering van de leerstoel met 5 jaar verlengd. Totale kosten dit jaar: € 26.000. Tevens is een bedrag van € 89.000 ter beschikking gesteld voor het project 'Onderzoek hulp bij zelfdoding in de psychiatrie'. Dit is het eerste deel van de 3 jarige overeenkomst die met het AMC werd afgesloten.

2.4.5 KORTLOPENDE SCHULDEN

Vooruit ontvangen contributie

Deze post wordt berekend volgens een systeem waarbij rekening wordt gehouden met wanneer de jaarlijkse contributie wordt geïnd. Het gedeelte dat betrekking heeft op het lopende jaar komt in de exploitatie terecht en het resterende deel wordt als vooruit ontvangen aangemerkt.

Overige schulden en overlopende passiva

De belastingen en premies hebben betrekking op de verplichtingen over de maand december. De kosten van het saldo aan niet opgenomen vakantie uren wordt berekend tegen het uurloon en een opslag voor sociale lasten. Elke medewerker heeft een loopbaanbudget dat ingezet wordt om de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te versterken of in stand te houden. Het is de bedoeling daar actief mee om te gaan omdat het saldo na 3 jaar komt te vervallen.

Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Belastingen en premies		
Loonbelasting	112.149	110.179
Pensioenmaatschappij	5.160	4.717
	117.309	**114.896**
Diverse overlopende passiva		
Vakantie-uren	84.650	109.192
Loopbaanbudget	35.270	34.249
Wereldfederatie WFRTDS	738	738
Overige schulden	19.298	9.471
	139.956	**153.650**

2.5 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Voor de kantoorruimte is een nieuwe huurovereenkomst van toepassing die loopt van 1-1-2018 tot en met 31 december 2023. De vereniging heeft daarna een optie op verlenging met 5 jaar. De jaarlijkse verplichting bedraagt € 170.128 inclusief servicekosten; voor de resterende periode is de verplichting € 850.640. Er is een bankgarantie van € 33.944.

Voor twee kopieermachines op het bureau is in 2014 een operational-leasecontract afgesloten, lopend tot juli 2019. De jaarlijkse verplichting bedraagt € 10.628.

Aan de vereniging zijn diverse legaten gedaan. De legaten worden als baten verantwoord op het tijdstip van ontvangst op de bankrekening (kasbasis).

Voor het systeembeheer, onderhoud van programmatuur en apparatuur en de online back-up is een overeenkomst afgesloten die zal eindigen op 1-9-2019. De jaarlijkse lasten hiervan bedragen € 48.000.
Voor ondersteuning van het administratieprogramma waar boekhouding en ledenadministratie in gevoerd worden, bestaat een onderhoudscontract met een jaarlijkse last van € 10.500.

NVVE Fonds. Onder de vlag van het AMC loopt vanaf 2018 een 3 jaar durend wetenschappelijk onderzoek naar de praktijk rondom hulp bij zelfdoding in de psychiatrie. Met ingang van 2018 bedraagt de bijdrage € 89.000 per jaar; voor de resterende 2 jaar is de verplichting nog € 178.000.
De kosten voor de overeenkomst ter financiering van de leerstoel 'Kwaliteit van de laatste levensfase en van sterven' bedragen op jaarbasis € 26.000. Per 1-7-2018 is de termijn verlengd met 5 jaar; voor de resterende perioden is de verplichting € 117.000.
Vanaf 2019 zijn aan een drietal projecten de volgende bedragen toegezegd.
AMC ter gedeeltelijke financiering curriculum 'laatste levensfase': totale verplichting € 234.000 looptijd 5 jaar.
Onderzoek bij Levenseinde Kliniek 'euthanasie verzoeken': totale verplichting € 66.000 looptijd 1 jaar.
Eénmalig onderzoek RUG voor € 5.000 looptijd 1 jaar.

Volgens de nieuwe Wet Meldplicht Datalekken (ingegaan in 2016) moeten incidenten gemeld worden. Bij de NVVE hebben zich geen incidenten voorgedaan die voor melding in aanmerking komen. Het betreft de data op de eigen servers van de vereniging, maar ook bestanden die in opdracht van de vereniging door derden worden gevoerd (bijvoorbeeld website of loonadministratie).

2.5.1 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Niet van toepassing

2.5.2 RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat over 2018 is een tekort van € 85.000. Het bestuur stelt voor dit resultaat ten laste te brengen van het Eigen Vermogen.

2.6 Werknemers en vrijwillige medewerkers

Per eind 2018 had de vereniging 30 werknemers in dienst (samen 24,7 fulltime eenheden). Eind 2017 waren er 30 werknemers in dienst (samen 25,1 fte). De vereniging valt onder de CAO Sociaal Werk, Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening en het pensioen is ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Het ziekteverzuim is gemiddeld over 2018 uitgekomen op 5,2% en vertoont een sterke daling ten opzichte van het jaar daarvoor (9,5%). In het jaarverslag wordt hier meer aandacht aan besteed.

De totale beloning van de directie komt uit op € 193.164 (€ 143.950 in 2017). Daarbij moet vermeld worden dat hierin de kosten van de adjunct-directeur vanaf 1-7-2018 zijn meegenomen. Leden van het bestuur ontvangen, naast een onkostenvergoeding, geen beloning voor hun werkzaamheden.

Veel werk van de vereniging wordt uitgevoerd door vrijwillige medewerkers. Ook zij ontvangen een vergoeding indien er kosten door hen zijn gemaakt. Zowel voor deze groep als voor het bestuur geldt dat zij op verzoek vrijgesteld worden van contributie. Er waren eind 2018 122 vrijwillige medewerkers bij het adviescentrum en de presentatiedienst werkzaam.

2.7 Toelichting op de resultatenrekening over 2018

De totale baten komen hoger uit dan begroot. De lagere contributie ontvangsten zijn te verklaren door het ledenverloop. Daarnaast wordt, conform de richtlijnen van de jaarverslaggeving, de dotatie van de voorziening dubieuze debiteuren voortaan in de kosten verantwoord en niet bij contributies. De opbrengst aan wilsverklaringen is met ruim 25% toegenomen. Afgelopen jaar ontvingen we een aanzienlijke bate omdat we mede erfgenaam waren in een grote nalatenschap. Door lagere rente inkomsten komen de overige baten per saldo lager uit.
De totale lasten komen eveneens hoger uit dan begroot. De kosten voor communicatie en de Relevant vallen lager uit. De kosten stijging vindt met name plaats bij de bureau-, verenigings- en personele kosten. Dit wordt apart toegelicht bij 2.7.2. De exploitatie over 2018 wordt afgesloten met een tekort van € 85.000. Het bestuur stelt voor dit resultaat te verwerken in het Eigen Vermogen dat bestaat uit de onderdelen Continuïteitsreserve, Bestemmingsreserves en Algemene reserve. De laatste post is vrij besteedbaar binnen de doelstelling van de vereniging. Op de eindbalans in de jaarrekening is deze keuze verwerkt.

2.7.1 BATEN

Samenvatting baten (x € 1.000)	Realisatie 2018	Prognose 2018 (per 30-6)	Begroting 2018	Realisatie 2017
1) Ontvangsten van leden	3.047	3.032	3.080	3.116
2) Legaten en erfstellingen	858	740	300	350
3) Overige baten	264	200	275	244
	4.169	3.972	3.655	3.710
4) Uit bestemmingsreserves (zie toelichting)	0	0	0	0
Totale baten	4.169	3.972	3.655	3.710

Toelichting bij de baten

1) De ontvangsten van leden bestaan uit contributies en wilsverklaringen en die zijn lager dan vorig jaar. De ledenontwikkeling heeft hier invloed op en tevens, zoals in de introductie bij 2.7 genoemd, de éénmalige administratieve aanpassing. De totale instroom van nieuwe leden is lager dan vorig

jaar. In 2018 hebben 12.933 nieuwe leden zich aangemeld tegenover 13.923 in 2017. Bij het vaststellen van de netto groei betrekken we ook de redenen van uittreden, waarbij overlijden (58%), wanbetalers (10%) en onbekend (17%) de belangrijkste factoren zijn. We eindigen 2018 met 166.733 leden wat een krimp van 553 leden betekent ten opzichte van het jaar daarvoor (eind 2017 bedroeg het aantal 167.286).

2) Het afgelopen jaar waren we mede erfgenaam in een grote nalatenschap. Het is, terugkijkend naar de laatste jaren, een incidentele bate die lastig is te vergelijken met vorig jaar. Omdat dit een belangrijke inkomstenbron is zullen we in het nieuwe jaar het onderwerp 'nalaten aan de NVVE' extra belichten.
3) Onder de overige baten vallen incidentele- en periodieke schenkingen en giften, toegangsgelden en interest. De NVVE heeft dit jaar een financiële bijdrage ontvangen van de Tillstichting. In het jaarverslag wordt dit nader toegelicht. Op de rente na komen de andere posten allemaal hoger uit dan vorig jaar.
4) Zie toelichting onderaan bladzij 20 voor de kosten die via de bestemmingsreserves lopen.

2.7.2 LASTEN

Samenvatting lasten (x € 1.000)	Realisatie 2018	Prognose 2018 (per 30-6)	Begroting 2018	Realisatie 2017
5) Communicatiekosten	427	527	562	135
6) Relevant	383	395	395	363
7) Dienstverlening leden	86	98	105	83
8) Inkoop wilsverklaringen	63	64	54	43
Inkoop penningen	0	0	0	71
Inkoop publicaties	0	0	0	3
9) Bureaukosten	623	583	575	553
10) Verenigingskosten	537	515	267	258
Overige activiteiten(verdeeld)	0	0	0	236
11) Personeelskosten	2.020	2.040	1.961	2.006
12) Leerstoel en onderzoek	114	13	25	69
Totale lasten	4.254	4.234	3.944	3.820

5) De overige activiteiten die we vorig jaar nog apart vermeldden zijn met name verdeeld over communicatiekosten en verenigingskosten.
Ten opzichte van de prognose komen de kosten 100k lager uit. Aan de Dag van de Wilsverklaringen werd extra publiciteit gegeven en ook de aanwezigheid in alle provinciale hoofdsteden bleek succesvol. Het symposium Dementie was niet als zodanig begroot dus daar zijn extra kosten voor gemaakt. De totale kosten komen door genoemde activiteiten 70k hoger uit. Een drietal activiteiten 'imago strategie doelgroepen', 'documentaire' en 'debatten actualiteiten' hebben niet plaatsgevonden (95k lager). Bovendien zijn kosten lager uitgevallen bij promotiemateriaal, 50+ Beurs, website, presentatiedienst en mediateam (totaal 75k lager).
6) Voor de Relevant vielen de kosten voor de 4e editie lager uit met name voor illustraties en drukwerk. Het contract met de huidige leverancier voor het drukwerk is eind december met 3 jaar verlengd. Naast de kosten voor drukken en verzenden speelden kwaliteit, leverbetrouwbaarheid en serviceniveau een doorslaggevende rol ten opzichte van een andere concurrerende partij.
7) Bij de dienstverlening aan leden vallen de kosten voor brochures aanzienlijk lager uit. Hoewel de kosten voor spreekuren hoger zijn en er éénmalige imago onderzoekskosten zijn blijft het totaal onder prognose.
8) Bij de inkoopkosten is rekening gehouden met voorraad die extern is opgeslagen. De marge op wilsverklaringen geeft een correct beeld en is positief.

9) Bij de bureaukosten vallen de servicekosten voor de huisvesting lager uit door een correctie over voorgaand jaar. De advieskosten zijn hoger door inhuur voor het aanpassen van het cao functiehuis en de maatregelen die zijn getroffen door de komst van de AVG. Ook was er extra drukwerk ten behoeve van het thema psychiatrie. Zoals in de toelichting bij 2.7 werd gemeld wordt voortaan de dotatie voorziening dubieuze debiteuren in de kosten verantwoord. Voor de postverzending is vorig jaar in het laatste kwartaal een nieuwe 3 jarige overeenkomst afgesloten. Belangrijk was dat de kostenstijging wordt beperkt en het service niveau en de leverbetrouwbaarheid verder wordt verbeterd. Er bleek geen reële concurrerende partij.
10) Onder verenigingskosten zijn de kosten voor het CRM systeem verantwoord. Het totaal is met 230k binnen budget gebleven: inrichtings- en migratiekosten (90k), training en opleiding (24k), projectleiding (105k) en overige (11k). De kosten voor de ALV en de kosten van de nieuwe accountant blijven binnen de verwachte ramingen. Samen met de Levenseindekliniek is de bundel met de titel 'Mag ik gaan?' geproduceerd. Daarin worden patiënten van de kliniek gevolgd tijdens het proces van euthanasie bij dementie. De presentatie van de bundel vond plaats tijdens de Wereld Alzheimer Dag op 21 september 2018. Ons aandeel in de totale kosten was 28k.
11) De personeelskosten, met name salarissen sociale lasten en pensioenpremies, zijn in lijn met de mutaties bij het personeel. In 2018 zijn 5 nieuwe collegae in dienst getreden en hebben er ook 5 een betrekking elders aanvaard. Hoewel het ziekteverzuim in de 2e helft van het jaar sterk afnam werkte dat nog niet meteen door in de kosten voor de ziekteverzuimverzekering. Onder deze post vallen verder de kosten voor auto kilometers, openbaar vervoer, het personeelsuitje, de salarisverwerking en diverse vergoedingen. Met name reiskosten en wervingskosten komen lager uit dan in de prognose werd verwacht.
12) De kosten van de leerstoel en het onderzoek naar 'de praktijk van euthanasie bij psychiatrie' zijn hier verantwoord.

Samenvatting van exploitatie (x € 1.000)	Realisatie 2018	Prognose 2018 (per 30-6)	Begroting 2018	Realisatie 2017
Totale baten	4.169	3.972	3.655	3.710
Totale lasten	4.254	4.234	3.944	3.820
Resultaat	-85	-262	-289	-110

Kosten via bestemmingsreserves (x € 1.000)	Realisatie 2018	Prognose 2018 (per 30-6)	Begroting 2018
Proceskosten	33	15	10
Project ICT (CRM project)	91	230	PM
Coproductie SLK bundel 'Mag ik gaan'	28	0	
Imago onderzoek	9	50	50
Buitenland (lidmaatschap en ondersteuning)	7	2	0
Levenseinde Academie	6	15	15
Leerstoel en onderzoek (NVVE Fonds)	115	13	
Nieuwe dienstverlening	0	0	30
Totaal	288	325	105

3 Overige gegevens

3.1. Statutaire bepaling omtrent resultaatbestemming

Er zijn geen statutaire bepalingen ter zake van de resultaatbestemming vastgesteld.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van NVVE, Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van NVVE, Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van NVVE, Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven (RJ 640).

De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van NVVE, Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 4 april 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
H.C.J. Bot RA

---

4 Bijlagen

4.1 Bijlage Meerjarenoverzicht

(x € 1.000)

Meerjarenoverzicht	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Baten							
Ontvangsten van leden	3.047	3.116	3.340	3.202	3.304	2.987	2.899
Overige baten	1.122	594	689	987	533	635	518
Totaal baten	**4.169**	**3.710**	**4.028**	**4.189**	**3.837**	**3.622**	**3.417**
Lasten							
Communicatie	427	135	227	201	421	242	174
Relevant	383	363	388	383	350	359	219
Dienstverlening leden	86	83	66	74	104	72	78
Inkoop wilsverklaringen	63	43	90	79	116	172	205
Inkoop penningen	0	71	149	260	397	193	220
Inkoop publicaties	0	3	0	2	7	19	8
Bureaukosten	623	553	496	499	471	434	448
Verenigingskosten	537	258	186	181	114	140	107
Overige activiteiten	0	236	560	714	220	432	315
Personeelskosten	2.021	2.006	1.879	1.745	1.515	1.521	1.296
NVVE Fonds	115	70					
Totaal lasten	**4.254**	3.820	**4.040**	**4.138**	**3.715**	**3.584**	**3.070**
Resultaat	**-85**	**-110**	**-12**	**51**	**122**	**38**	**47**
Eigen Vermogen	**2.683**	**2.768**	**2.878**	**2.890**	**2.839**	**2.716**	**2.678**
Personeel in fulltime eenheden	**25**	**25**	**25**	**24**	**23**	**22**	**19**